

สัมมนาสมาคมครูภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 23

“ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ญี่ปุ่นสู่การปฏิบัติจริง”

วันเสาร์ที่ 10 เมษายน 2564 เวลา 13.00 – 15.00 น.

รูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom

กล่าวเปิดงานโดย Mr. Matsui Yuki ผู้อำนวยการฝ่ายภาษาญี่ปุ่น เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ

กล่าวถึงความจำเป็นมาเป็นที่มาของโครงการอบรมครู ณ ประเทศญี่ปุ่น โดย รศ.ดร. สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข นายกสมาคมครูภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย

1. สรุปเนื้อหาการบรรยายจากวิทยากรทั้ง 6 ท่าน

1) อ.ดร.วิเนส จันทะวงษ์ศรี (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี)

อ. วิเนสได้ไปอบรมที่ประเทศญี่ปุ่นผ่านโครงการอบรมครูของ JTAT เมื่อปี 2010 ณ ศูนย์อุราวะ และปี 2012 ณ ศูนย์คันไซ กิจกรรมที่อาจารย์ได้นำมาประยุกต์ใช้สอนนักศึกษาคือการออกไปสำรวจเมือง โดย กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว เป้าหมายคือ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และได้ฝึกใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง โดยนักศึกษาจะต้องอัดคลิปแนะนำสิ่งต่างๆ เช่นอาหาร ความรู้สึกของนักศึกษา เป็นภาษาญี่ปุ่นและส่งโดยอัพโหลดขึ้นไปยัง Youtube

ในตอนท้าย อ. วิเนสได้เปิดตัวอย่างคลิปให้ดู ในส่วนนี้ ศ. วรินทร์ ววงค์ มีความคิดเห็นว่าคุณภาพที่อัดมานั้นดีมาก เนื่องจากเป็นการแนะนำอาหารแบบพื้นบ้าน แตกต่างจากการแนะนำวิวทิวทัศน์ สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งมีคนทำมาแล้ว แต่เนื่องจากเป็นการแนะนำสิ่งดีๆ ของประเทศไทย จึงอยากให้นักศึกษาพูดถึงสิ่งที่ดี โดยเลี่ยงการกล่าวถึงจุดอ่อน และอยากให้มีการบอกราคาด้วยเพื่อคนญี่ปุ่นจะได้ทราบข้อมูล

2) อ. ภาณุวัฒน์ กิจเกศาเจริญ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี บพิธภิมขจักรวรรดิ)

อ. ภาณุวัฒน์ได้ไปอบรมที่ประเทศญี่ปุ่นผ่านโครงการอบรมครูของ JTAT เมื่อปี 2019 ณ ศูนย์อุราวะ อาจารย์ได้พูดถึงกิจกรรมทั้งหมดที่ได้ทำตอนอบรมที่ญี่ปุ่น เช่น กิจกรรมสำรวจเมือง กิจกรรมเยี่ยมชมโรงเรียนมัธยม กิจกรรมทางวัฒนธรรม (การทอผ้าฟูโรซิกิ) ส่วนกิจกรรมที่อาจารย์ได้นำมาประยุกต์ใช้กับรายวิชาที่รับผิดชอบ คือ วิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่น คือการใช้สื่อต่างๆ จากของจริง เช่น แผนที่ ข่าว นิตยสาร หลังการอบรม

อ. ภาณุวัฒน์พบว่าสื่อที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนนั้นส่งผลให้การอ่านมีความน่าสนใจมากขึ้น เช่นข่าวเกี่ยวกับการระบาดของโรคโควิด ซึ่งในตำราจะยังไม่มีเรื่องนี้เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ การนำข่าวเหล่านี้มาใช้ประกอบการสอนทำให้ดูน่าสนใจมากขึ้น และทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ ทันสมัยต่อเหตุการณ์มากขึ้น

อ. ภาณุวัฒน์ยกตัวอย่างกิจกรรมที่นำมาใช้เสริมในวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นตอนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับวัดราชบูรณะซึ่งมีหอคือกระดุกของชาวญี่ปุ่นอยู่ภายในวัด โดยให้นักศึกษาได้ไปสำรวจพื้นที่จริงหลังการอ่าน กิจกรรมนี้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือก่อนทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม และหลังทำกิจกรรม โดยส่วนก่อนทำกิจกรรมนั้นจะมีการอธิบายข้อมูลต่างๆ ของเอกสารที่จะใช้สอน เช่น เรื่องเกี่ยวกับวัดวาอารามซึ่งจะมีศัพท์ยากอยู่ค่อนข้างมาก ระหว่างนั้นก็จะมีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน และมีการวางแผนสรุปประเด็นต่างๆ ที่ผู้เรียนจะหาข้อมูลก่อนการลงพื้นที่จริง มีการตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าเป็นภาษาญี่ปุ่นซึ่งได้มีการตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์เจ้าของภาษาก่อน หลังจากนั้นก็มีคลิปการลงพื้นที่แล้วอัปโหลดลง Youtube

กิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูลสถานที่สำคัญๆ ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และทำให้ผู้เรียนรู้จักการตั้งคำถามและถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านรูปแบบการนำเสนอด้วย อ.ดร. สุนทรี คันธธรรมพันธ์ เสริมความเห็นว่าการกิจกรรมนี้เป็นการสร้างความรู้สึกรักและภูมิใจถิ่นฐานละแวกสถานศึกษาให้แก่นักศึกษาด้วย

3) อ.พิรญาณ์ นพรัตน์ (โรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์ฯ)

อ. พิรญาณ์ได้ไปอบรมที่ประเทศญี่ปุ่นผ่านโครงการอบรมครูของ JTAT เมื่อปี 2015 ณ ศูนย์คันไซ จาก การอบรมครั้งนั้น อ. พิรญาณ์มองว่าทำให้ได้กลับไปทดลองเป็นผู้เรียนอีกครั้งทำให้มีความเข้าใจผู้เรียนมากขึ้น และได้นำขั้นตอนการสอนของอาจารย์ที่ศูนย์ฝึกอบรมมาปรับใช้กับตัวเอง โดยเฉพาะในส่วนของ การตั้งจุดประสงค์ การเรียนการสอน (Can do) เป็นการกำหนดเป้าหมายของการเรียนอย่างชัดเจนว่าเมื่อผู้เรียนเรียนจบคาบเรียน นั้นแล้วผู้เรียนจะสามารถทำอะไรได้บ้าง อ. พิรญาณ์ได้ยกตัวอย่างกิจกรรมที่มีการตั้ง Can do ไว้ให้ผู้เรียน สามารถเขียนประโยคแสดงความรู้สึกอย่างง่ายๆ ได้ ซึ่งตำราที่ใช้ที่โรงเรียนคือตำรา Akiko to Tomodachi ซึ่งแต่ละบทจะมี Can do อยู่แล้ว ก็จะให้นักเรียนได้ดูในส่วนนั้นก่อน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวมากขึ้น

อ. พิรญาณ์ได้ยกตัวอย่างการเรียนการสอนเนื้อหาบทที่ 16 ของตำรา คือการใช้สำนวน ないでく ださい โดยอาจารย์ได้นำการ์ตูนบางส่วนของเรื่อง Attack on Titan ซึ่งเป็นการ์ตูนที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนมาให้นักเรียนดู สังเกตสถานการณ์ของการใช้สำนวนดังกล่าวเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนและนำไปสู่ Can do ของบทนั้น

นอกจากนี้ อ. พิรญาณ์ก็ยังนำเสนอวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนบทที่ 17 ซึ่งเกี่ยวกับการใช้สำนวนแสดงการเปลี่ยนแปลง になる ด้วย

4) อ.อาทยา ธนชัยศักดิ์ (โรงเรียนระยองวิทยาคม)

อ. อาทยาได้ไปอบรมที่ประเทศญี่ปุ่นผ่านโครงการอบรมครูของ JTAT เมื่อปี 2019 ณ ศูนย์อุราวะ สิ่งที่อาจารย์ประทับใจและนำกลับมาสอนที่โรงเรียนคือการใช้ผ้าฟูโรซิกิ โดยมีการนำเสนอตั้งแต่ที่มาของผ้า อักษรคันจิ และประโยชน์ต่างๆ ของผ้าฟูโรซิกิ

อ. อาทยาได้นำกิจกรรมนี้มาเป็นฐานหนึ่งของการเรียนรู้ในกิจกรรมค่ายภาษา ซึ่งประกอบด้วย ภาษาจีน ภาษาเกาหลี และภาษาญี่ปุ่น เมื่อนักเรียนมาเข้าฐานแล้วอาจารย์ก็จะทักทายด้วยภาษาญี่ปุ่นและพูดถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการลดการใช้ถุงพลาสติก และตั้งคำถามว่านักเรียนใช้วิธีการใดในการลดการใช้ถุงพลาสติกดังกล่าว จากนั้นจึงนำเสนอเกี่ยวกับวิธีการใช้ผ้าฟูโรซิกิ โดยเริ่มมาตั้งแต่ที่มาของผ้า ตัวอักษรคันจิ และวิธีการห่อในแบบต่างๆ ให้นักเรียนลองทำดู ในตอนท้ายของกิจกรรมมีการตั้งคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ด้วย และอาจารย์ได้เชื่อมโยงมาถึงผ้าขาวม้าซึ่งเป็นผ้าเอนกประสงค์ของไทย ผ้าของจีน และผ้าของเกาหลี เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงวัฒนธรรมการใช้ผ้าของแต่ละประเทศ

อ. อาทยามองว่าในการสอนวัฒนธรรมนั้น นอกจากการอธิบายของครูแล้ว การมีกิจกรรมหรือจำลองสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัตินั้นจะทำให้เกิดความสนุกสนานและจำได้ดี

5) อ. ยุพิน แสงเหมือนเพชร (วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง)

อ. ยุพินได้ไปอบรมที่ประเทศญี่ปุ่นผ่านโครงการอบรมครูของ JTAT เมื่อปี 2017 ณ ศูนย์คันไซ จากการอบรมครั้งนี้อาจารย์ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมายและประทับใจทุกกิจกรรม โดยสิ่งที่ อ. ยุพินนำมาใช้สอนนักเรียนคือการทำข้าวกล่อง きゃら弁 เนื่องจากว่าโรงเรียนที่อาจารย์สอนนั้นเป็นสายอาชีพ และมีนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาเอกด้านการทำอาหารด้วย จึงมีโอกาสดำเนินการทำอาหารบ่อย เช่น ทำอาหารไว้รับรองแขกที่มายเยี่ยมโรงเรียน

กิจกรรมการทำข้าวกล่อง อาจารย์ตั้งเป้าหมายไว้ว่านักเรียนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนแรกคือการจัดเตรียมวัตถุดิบที่ใช้ในการทำอาหาร นักเรียนจะนำวัตถุดิบที่หาได้มาจากที่บ้านและนำมาแบ่งปันกัน นอกจากนี้ อาจารย์ยังดัดแปลงโดยให้นักเรียนประยุกต์แนวคิดข้าวกล่อง きゃら弁 กับอาหารพื้นบ้านภาคเหนือ เช่น ข้าวกล่องข้าวเหนียวไส้ถั่วน้ำพริกหนุ่มผักสด ซูชิข้าวเหนียวมะม่วง (การใช้ข้าวเหนียวมาปั้นแทนข้าวแล้วโรยหน้าด้วยมะม่วงสุกแทนปลาดิบ) จากกิจกรรมดังกล่าว นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นง่ายๆ ผ่านการปฏิบัติ

จริง การเพิ่มความน่าสนใจให้กับอาหารเหนือโดยจัดในรูปแบบข้าวกล่อง キャラ弁 อีกทั้งยังทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และยังสามารถนำไปต่อยอดเป็นธุรกิจของตัวเองได้อีกด้วย

6) อ. เจท จரியานุสรณ์ (โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม)

อ. เจทได้ไปอบรมที่ประเทศญี่ปุ่นผ่านโครงการอบรมครูของ JTAT เมื่อปี 2017 ณ ศูนย์คันไซ โดยเนื้อหาที่ อ. เจทนำมาเสนอเป็นการสอนในช่วงโมงกิจกรรมชมรมวัฒนธรรมญี่ปุ่น (Japanese Culture Club) คือการพับโอริงามิเป็นดอกซากุระ เนื่องจากช่วงที่ไปญี่ปุ่นเป็นช่วงที่ซากุระบานพอดี ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกับฤดูกาล อ. เจทจึงนำหัวข้อเกี่ยวกับฤดูกาลทั้งสี่ในประเทศญี่ปุ่นไปสอนนักเรียนผ่านการพับกระดาษ ซึ่ง อ.เจทได้หาข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ hirogaru ของ Japan Foundation และหนังสือ まるごと日本の季節 ไปด้วย ประกอบการสอนเนื่องจากมีหัวข้อที่น่าสนใจมากมายรวบรวมอยู่ในนั้นเพื่อสร้างบรรยากาศให้นักเรียนรู้สึกอยากเรียน

เป้าหมายของกิจกรรมนี้คือ ให้นักเรียนรู้จักฤดูกาลทั้งสี่ในประเทศญี่ปุ่น และสามารถเปรียบเทียบและบอกความแตกต่างระหว่างฤดูกาลในประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยได้ ในทอมต่อมามีนักเรียนสนใจเข้าร่วมมากขึ้น อีกทั้งคนที่เคยเข้าร่วมแล้วก็มีมารลงทะเบียนเรียนซ้ำ ทำให้เข้าใจได้นักเรียนน่าจะชอบกิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้

อ.เจทได้พูดถึงการนำไปต่อยอดในวิทยานิพนธ์ที่เรียนในระดับปริญญาโทปี 2019 สาขา 日本アジア文化 มหาวิทยาลัยไซตามะด้วยทุนของ Kamenori Foundation ด้วย คือการพูดถึงฝาท่อในญี่ปุ่นซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงแค่ฝาท่อ แต่มีวัฒนธรรมซ่อนอยู่ในนั้น ทั้งนี้ อ. เจทได้ทำหนังสือภาพชื่อ DEZAMA Japanese Designed Manhole Cover ซึ่งผู้สนใจสามารถสแกน QR Code ที่แสดงในระหว่างการสัมมนาเพื่อเข้าไปอ่านหรือดาวน์โหลดเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการสอนในชั้นเรียนได้ สำหรับผู้ที่ไม่สะดวกสแกน QR Code สามารถส่งอีเมลไปยัง

jan8700@gmail.com เพื่อขอลิงค์ดาวน์โหลดได้ โดยระบุหัวข้อว่า Ehon DEZAMA

สุดท้าย อ.เจทได้ขอบคุณ JTAT ที่ได้ให้โอกาสในการไปอบรมที่ประเทศญี่ปุ่นทำให้ได้นำไปต่อยอดกับการสอนของตัวเองรวมถึงการศึกษาต่อและสุดท้ายได้มีโอกาสกลับมาบอกเล่าประสบการณ์ด้วย

2. การประเมินผลการดำเนินงานสัมมนา

ผู้สมัครเข้าร่วมสัมมนารวม 92 คน (เป็นสมาชิก 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ไม่ได้เป็นสมาชิก 52 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5)

ผู้เข้าร่วมงานรวม 67 คน ตอบแบบสอบถาม 40 คน คิดเป็นร้อยละ 59.70

การประเมินผลระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานใน 5 ด้าน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 1 : ความพึงพอใจงานสัมมนา

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1. วันเวลาเหมาะสม	4.58	มากที่สุด
2. ระยะเวลา (2 ชม.) เหมาะสม	4.58	มากที่สุด
3. เนื้อหาเหมาะสม	4.58	มากที่สุด
4. ได้รับประโยชน์	4.65	มากที่สุด
5. อุปกรณ์และระบบเหมาะสม	4.60	มากที่สุด
ภาพรวม	4.60	มากที่สุด

ส่วนที่ 2 : ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัมมนาครั้งนี้

-ถ้าได้จัดสัมมนาแบบออนไลน์ก็อยากให้เพิ่มเวลาสัมมนาอีกครั้งชั่วโมงหรือ 1 ชั่วโมง เพื่อจะได้ฟังข้อมูลจากวิทยากรแบบไม่เร่งรีบ

-อาจเพิ่มเวลา 30 นาที วิทยากรจะได้มีเวลามากขึ้น

ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหัวข้อการสัมมนาครั้งต่อไป

-กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น เช่น เกมส์ช่วยจำต่างๆ เพื่อเสริมการเรียนรู้ (4 คน)

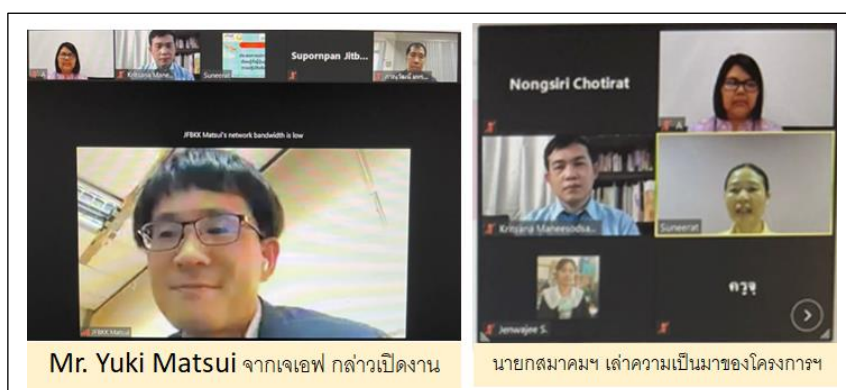
-อยากให้มีการจัดอบรมสัมมนาหัวข้อการสอนภาษาญี่ปุ่นแยกแต่ละทักษะทั้ง การฟัง พูด อ่าน และเขียน (3 คน)

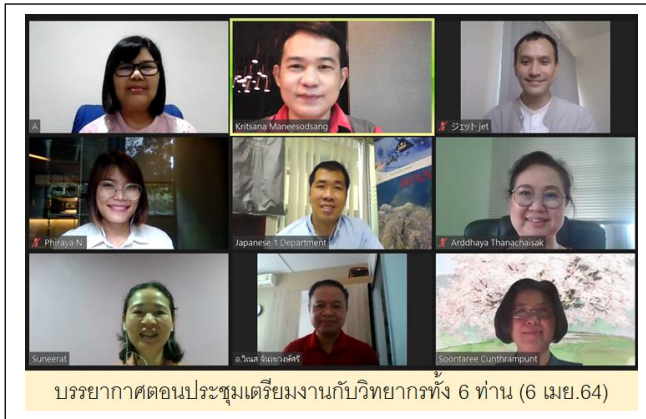
-การสอนภาษาญี่ปุ่นออนไลน์ ประสบการณ์ในชั้นเรียนออนไลน์ การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง (3 คน)

-การสอน / การแข่งขันประสบการณ์การสอนวัฒนธรรมญี่ปุ่น เช่น เขียนพู่กัน ชงชา เป็นต้น (3 คน)

- หัวข้อเดียวกับวันนี้ แต่เปลี่ยนวิทยากรท่านอื่นๆ เพื่อให้ได้ทราบประสบการณ์ที่หลากหลายมากขึ้น
- วิธีการสอนแกรมม่าที่มีความหมายคล้ายกัน
- ญี่ปุ่นปัจจุบัน
- การอบรมเทคนิคการสอนภาษาญี่ปุ่น
- การสอนคินจิ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนจำได้ง่ายมากขึ้น
- การจัดบรรยากาศศูนย์ภาษาญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียนต่างๆ
- การจัดการเรียนที่ประยุกต์จากงานวิจัย
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักสูตรการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นในระดับชั้น ม. ต้น ม. ปลาย และอาชีวศึกษาของแต่ละโรงเรียน
- ประสบการณ์สอนวิชาภาษาญี่ปุ่นของครูมัธยมศึกษา
- อยากให้มีการจัดสัมมนาหัวข้อนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาญี่ปุ่น
- แนวทางการบริหารความเสี่ยงในการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นภายใต้สถานการณ์สังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

รูปถ่ายบรรยากาศงานสัมมนา

บรรยายภาคตอนประชุมเตรียมงานกับวิทยากรทั้ง 6 ท่าน (6 เมย.64)